

Andrew Bovell

SURMKINDLAD ASJAD SIIN ELUS

ANDREW BOVELL

SURMKINDLAD ASJAD SIIN ELUS

(Things I Know To Be True)

Tõlkinud Liis Aedmaa ja Laura Kalle

Lavastaja, kunstnik ja muusikaline kujundaja **ANDRES NOORMETS**
Kostüümikunstnik **MAARJA VIIDING**
Valguskujundaja **VILLU KONRAD**
Etenduse juht **AILI NOHRIN**

Osades
Fran **VILMA LUIK**
Bob **ANDRES TABUN**
Pip **KADRI LEPP**
Rosie **MARIKA PALM**
Mark **AARNE SORO**
Ben **RAIT ÕUNAPUU**

Helimeister **LAURI LÜDIMOIS**
Valgusmeister **VILLU KONRAD**
Grimeerija **MERLE LIINSOO**
Kostümeerija **LIIA PRANTS**
Lavameister **SIIM VILLEM VESTER**

Andrew Bovelli autoriõigusi vahendas Eesti Teatri Agentuur

Lavastuse muusikalises kujunduses on kasutatud Hans Noormetsa lugu "Things I Know To Be True"
ja ansambli The Pogues lugu "Summer in Siam"

Esietendus 16. veebruaril 2019 Ugala teatri väikeses saalis

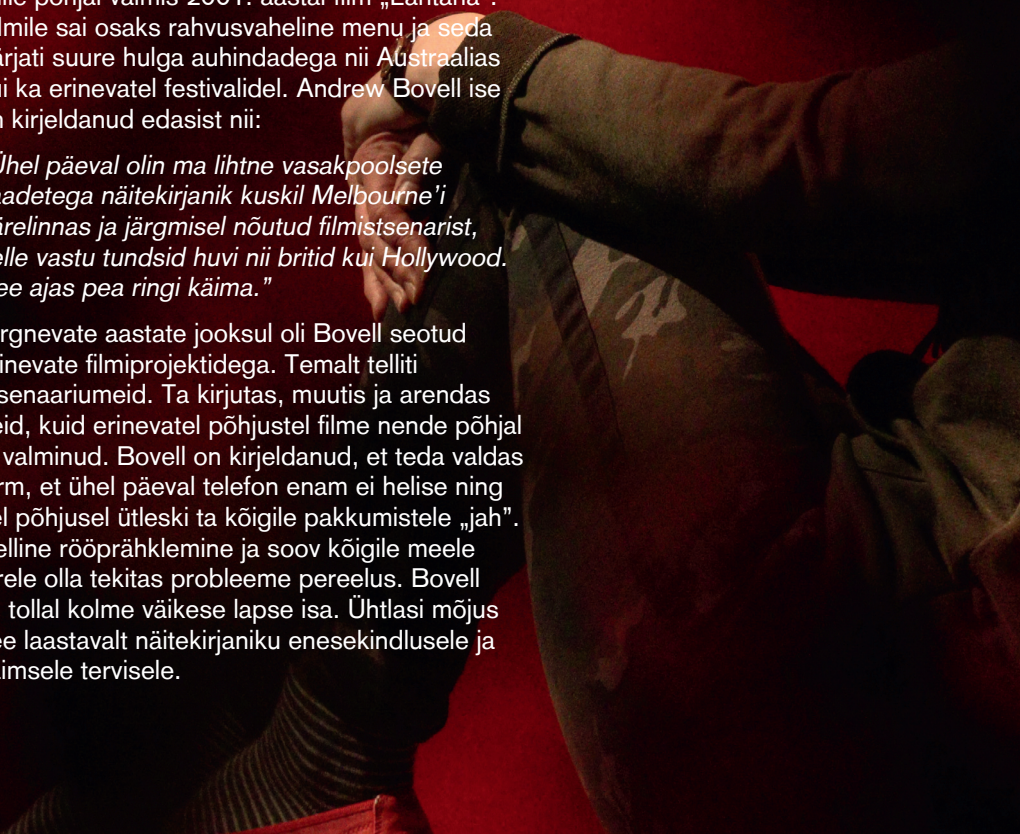
Loominguline juht **Ott Aardam**
Teatrijuht **Kristiina Alliksaar**

Andrew Bovell (sünd. 1962)

on Austraalia näitekirjanik ja filmistsenarist. Ta on pärit Lääne-Austraaliast ja lõpetanud Lääne-Austraalia ülikooli ning saanud dramaturgidiplomi Victoria kunstikolledžist Melbourne'is. Praegu elab ta Lõuna-Austraalias Adelaide'is. Bovell alustas kirjutamisega 1980. aastate lõpus ning töötas resideeriva näitekirjanikuna Melbourne'i Töölisteatris. Üks tema esimestest näidenditest „Pärast õhtusööki” („After Dinner”) lavastati 1988. aastal Melbourne'i La Mama teatris. Järgnesid näidendid „Ballaad Lois Ryanist” („The Ballad of Lois Ryan”), „Stseenid ühest lahutusest” („Scenes from a Separation”), „Arusaamatud sõnad” („Speaking in Tongues”), „Kes kardab tööliklassi?” („Who's Afraid of the Working Class?”), „Lollide laev” („Ship of Fools”) ja „Püha päev” („Holy Day”). Näidend „Speaking in Tongues” tõi Bovellile Austraalia Kirjanike Liidu auhinna ning režissöör Ray Lawrence'i palvel kirjutas Bovell selle ümber filmistsenaariumiks, mille põhjal valmis 2001. aastal film „Lantana”. Filmile sai osaks rahvusvaheline menu ja seda pärjati suure hulga auhindadega nii Austraalias kui ka erinevatel festivalidel. Andrew Bovell ise on kirjeldanud edasist nii:

„Ühel päeval olin ma lihtne vasakpoolsete vaadetega näitekirjanik kuskil Melbourne'i äärelinnas ja järgmisel nõutud filmistsenarist, kelle vastu tundsid huvi nii britid kui Hollywood. See ajas pea ringi käima.”

Järgnevate aastate jooksul oli Bovell seotud erinevate filmiprojektidega. Temalt telliti stsenaariumeid. Ta kirjutas, muutis ja arendas neid, kuid erinevatel põhjustel filme nende põhjal ei valminud. Bovell on kirjeldanud, et teda valdas hirm, et ühel päeval telefon enam ei helise ning sel põhjusel ütleski ta kõigile pakkumistele „jah”. Selline rööprähklemine ja soov kõigile meele järele olla tekitas probleeme pereelus. Bovell oli tollal kolme väikese lapse isa. Ühtlasi mõjus see laastavalt näitekirjaniku enesekindlusele ja vaimsele tervisele.

„Ma kirjutasin ennast enneaegsesse keskeakriisi. Enamus projekte, mille juures ma töötasin, jäid pooleli ja see ainus, millest midagi tuli – „Pimeduse äärel” („Edge of Darkness”) Mel Gibsoniga peaosas – võeti mul viimasel hetkel käest. Ma olin selle kallal viis aastat töötanud ja lõpuks viis see mind ennast pimeduse äärelle. Sisuliselt jäin ma ilma aastatest, mis oleksid pidanud olema minu kui kirjaniku kõige produktiivsemad. On päris hirmus, kui sa ühtäkki tunned, et ei oska enam oma tööd teha või kui sul puudub vaimne selgus või enesekindlus, et jätkata. Aga tagantjärele tark olles võin öelda, et see kriis oli mulle ääretult oluline. See sundis mind küsima: mis on see, mida ma näitekirjanikuna öelda tahan?”

Seitsme aasta pikkuse pausi järel valmis Bovelli järgmine näidend „Kui vihma enam ei saja” („When the Rain Stops Falling”), mille tegevus toimub nii olevikus, minevikus kui ka tulevikus. Näidend seab küsimärgi alla keskkonna võime inimtegevuse tagajärjel ellu jääda, kuid samuti ka inimeste võime murda põlvest-põlve päranduvaid perekondlikke mustreid ja traumasid. Järgnes paljude auhindadega pärjatud dramatiseering Kate Grenville'i ajaloolisest romaanist „Salajane jõgi” ning stsenaarium John le Carré'i samanimelise spiooniromaani põhjal valminud filmile „Kõige tagaotsitum mees”. See Anton Corbijn film valmis 2014. aastal ning peaosi mängisid sellised kinomaailma tähed nagu Philip Seymour Hoffman, Rachel McAdams, Willem Dafoe ja Robin Wright.

Andrew Bovelli seni viimane näidend „Surmkindlad asjad siin elus” valmis Lõuna-Austraalia State Theatre Company ja Briti teatrirühmituse Frantic Assembly tellimusel. Bovelli tingimuseks tööle asudes oli, et talle antaks näidendi kirjutamiseks vähemalt kaks aastat. Bovell, State Theatre Company loominguline juht Geordie Brookman ja Frantic Assembly loominguline juht Scott Graham valisid

välja näitlejad, kellega nad soovisid koostööd teha ning pikk protsess sai alguse. Bovell tahtis kirjutada näidendit tüüpilisest Austraalia keskklassi perekonnast, kuid esmase impulsi sai ta hoopiski loost, mida pere noorimat tütart Rosie't mängima valitud näitlejanna ühel trupi kogunemisel jutustas. See lugu pärines ajast, mil ta äsja kooli lõpetanuna oli reisinud ringi mööda Euroopat – miski, mida teevad paljud Austraalia noored. Sellest ilusast ja nukrast mälestusest sai alguse Rosie monoloog, millega algab Bovelli näidend.

„Selles näidendis on palju minu vanemaid, kuid ka mind ennast ja minu abikaasat, meie tuttavaid. Samas ei ole see autobiograafiline näidend.

Siiski tunnen ma selles oma perekonna ära.

„Surmkindlad asjad siin elus” on oma olemuselt äärelinlik lugu. Ma soovisin heita pilku sellesse maailma, kus ma üles olen kasvanud ja kust põgeneda üritanud ja juhtumisi on selleks Adelaide'i lõunapoolsed eeslinnad. Selleks et otsida ja leida oma koht elus, pidin ma põgenema suure ja armastava perekonna rüpest. Ma pidin eemale kolima. Kuid samas olen ma terve oma elu justnimelt seda igatsenud, mille eest ma täiskasvanuks saades põgenesin ning nii ma olengi abiellunud ja lapsed saanud ning loonud endale üpris sarnase perekonna – armastava, küllusliku, emotsionaalselt ülevoolava, kuid samas ka pisut klaustrofoobse. Ja nüüd ma jälgingi, kuidas mu enda lapsed pesast põgenevad, sest ka neil on tarvis saada inimesteks, kes nad olla soovivad. See on elu paratamatu ringkäik.”

„Surmkindlad asjad siin elus” esietendus Austraalias Adelaide'is 2016. aasta kevadel ning lavastust on mitmel hooajal mängitud Suurbritannias. Tegemist on esimese Andrew Bovelli näidendiga, mis Eestis lavale jõuab.

„Ma ei tahtnud olla see naine, ema. Aga ma ei saa lahkuda. Ma ei lahku.”

„Sa ei saa aru. Selle eest ma olengi ära jooksnud. Ma jooksin. Ja jooksin.
Ja vaata, kuhu ma välja jõudsin. Ma olen nii vihane.”

„Ära ole.”

„Ma võiksin, kurat, midagi lüüa.”

„Ära tee.”

„Ma kardan, Rosie.”

„Ma palun, Mark. Palun sind. Ma ei ole sinult kunagi midagi palunud.”

„Seda ei saa sa paluda.”

„Ma olen hirmul... segaduses... mul on natuke häbi. Ei. Mitte häbi. Sellest on mul juba kõrini. Aga ma arvan, et mul on piinlik. Selle hetke pärast praegu.”

„Rosie, sa pead hüvasti jätma. Sa pead selja keerama ja minema kõndima.”

„Ma ei saa seda teha.”

„Jää siis siia. Ja ole selline, nagu nad tahavad.”

„Ma tunnen...”

„Bob?”

„Nagu oleks elu mööda libisenud.”

„Sa oled kuuskümmend kolm. Tulevik on lühem kui minevik. See hirmutab. Ja siis? Küllalt on veel ees.”

Lavastusala juht **Paul Vester**
Kostüümiala juht **Lily Kraav**
Grimmiala juht **Ülle Konovalov**
Tehnikajuht **Harlet Orasmaa**
Lavatehniline juht **Martin Niklus**
Kunstnikud-dekoraatorid **Taimi Põlme, Eve Komissarov**
Kostüümimeistrid **Lily Kraav, Tiiu Palmiste, Viive Tõlpus**
Tislerid **Peeter Raska, Riho Otsma**
Metallitööde meister **Jüri Ignatenko**

Finantsjuht **Helle Konts**
Haldusjuht **Kaido Kivipõld**
Teenindusjuht **Eleri Helimets**
Turunduse ja avalike suhete juht **Mari Nurk**
Korraldusjuht **Heigo Teder**
Müügijuht **Kätlin Sumberg**
Trupijuht **Karl Kena**
Majakunstnik **Eve Valper**
Dramaturgid **Liis Aedmaa** ja **Laura Kalle**
Muusikajuht **Peeter Konovalov**

Kavalehe koostaja **Liis Aedmaa**
Kavalehe kujundus **Janno Saft** ja **Heigo Teder**
Plakati kujundus **Elina Kasesalu**
Plakati- ja kavalehefotod **Heigo Teder**

Toetajad: Kultuuriministeerium, Eesti Etendusasutuste Liit, Nordecon,
Prike, VMT Tehased, Puidukoda, MyFitness

